

Püsielanikega saared, 1.01.2017

Asustatud saar

Abruka, 30 Nimi, rahvaarv

Allikad: Statistikaamet, Maa-amet

Väikesaarte rõõmud ja mured

Maa-ameti andmetel on Eestis üle 2000 saare. Enamik saartest on pindalalt aga niivõrd väikesed, et elatakse vaid üksikutel. Püsielanikega asustatud saared jagunevad kuue maakonna vahel. Meie riik eristab saartega suhtlemisel suursaari ja püsiasustusega väikesaari, kellele on kehtestatud teatud erisusi. Tänapäevane ettekanne on koostatud just nende poolt kirja- pandu alusel.

Koostas Linda Tikk
tikklinda6@gmail.com

Abruka

Saaremaa vald, Saaremaa

Suurus: 8,8 km²

Rõõmud

- SAAREVAHT olemas
- Keskkonnakaitselisi probleeme pole eriti olnud, nüüd ILVES
- **Elekter** - merekaabel Saaremaaga,
- **Püsiühendus** Abruka-Roomassaare toimib, kuid talvise liikluskorralduse jaoks oleks vaja
- **Sadam** kaasaegne

Soovid ja vajadused

- taastuvenergia - vaja päikesepaneelid
- puudub seade kauba laadimiseks

- - **Päästeteeistus** toimib, kaater, 12 vabatahtlikku päästjat
 - **Teehooldus** korras,
 - **Internet** kohe valmib
 - **Haridus**- kool ,lasteaed puudub
 - **Pood** puudub
 - **Kaladus** 1 kutseline kalur, igas talus hobikalurid
 - Turismiga tegeleb 2 talu
 - **Põllumajandus** 250 veist pluss 100 lammast, 375 ha maad, PLK hooldus
 - Toitlustus ja ehitus
 - vaja kaatrile radar, öövaatlusseadmed jne
 - Külateed tolmuwabaks
 - Perspektiivi oleks kutselistele kaluritele
- Sisuliselt puudub veiste äraveo võimalus, müük raskendatud

Aegna

Tallinna kesklinna linnaosa, Harjumaa

Suurus: 3,01 km²

Rõõmud

Põhiline eluks vajalik saarel olemas

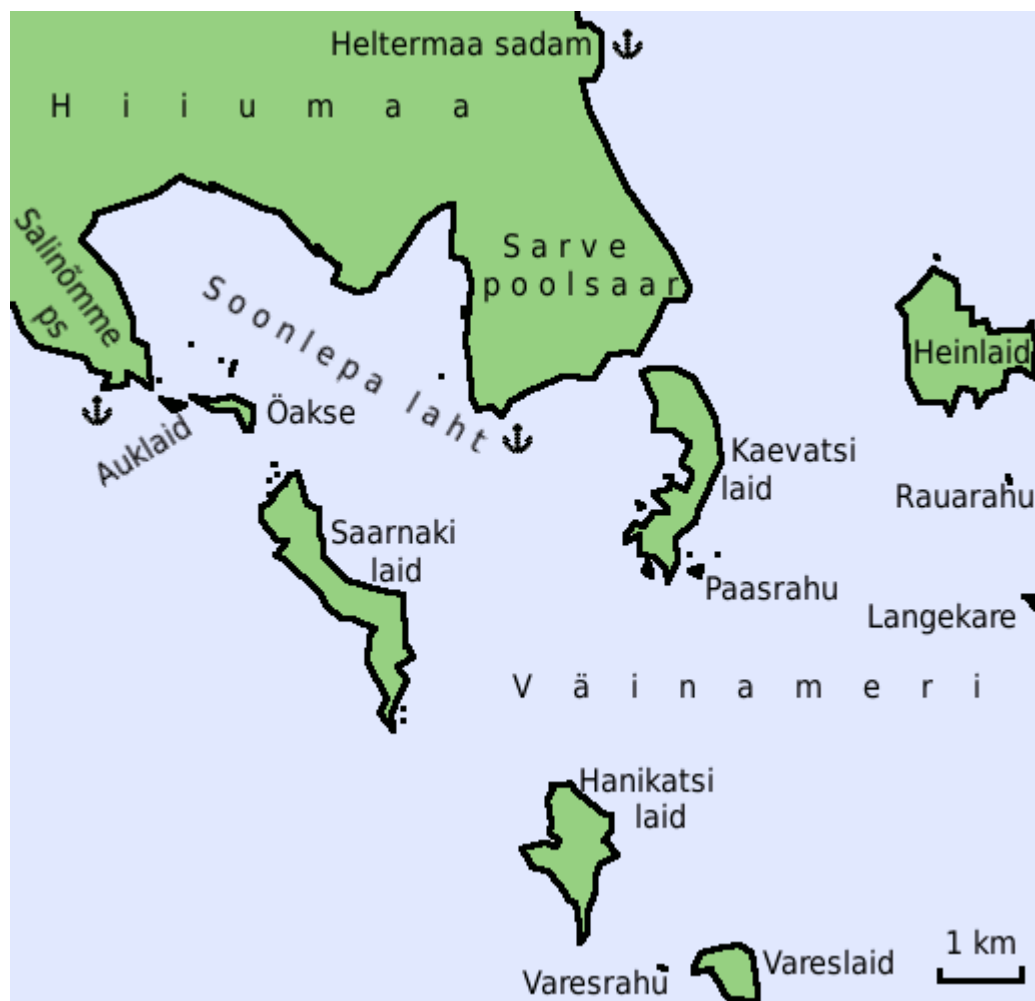
Soovid ja vajadused

Pääste puudulik, vajalik aastaringne päästevõimekus

Heinlaid

Hiumaa vald, Hiumaa

Suurus: 1,62 km²

Soovid ja vajadused

Vaja kommunikatsioone, lautrikoht, päikesepaneelid jne

Kesselaid

Muhu vald, Saaremaa

Suurus:1,7 km²

Rõõmud

On sadam

Elektriühendus puudu

Soovid ja vajadused

- Saarele pääsemine navigatsioonivälisel ajal raskendatud
- vaja ujuvsillad, tavasillad
- Sadama puhastamine vajalikuga 3 aasta järel
- taastuenergia tootmiseks
- vajalikud päikesepaneelid, akupatareid jne

-
- Matkarada, turism
-

- Vaja toetust prügiveole. Veame ise saarelt ära oma prügi, kuid eelkäijate ja turistide oma?
- Vaja turismitaristu (varjualused, lauad jne)

Kihnu

Kihnu vald, Pärnumaa
suurus: 16,38m²

Rõõmud

Soovid ja vajadused

- 1. Pidev pääste valmisolek, vajalik täiskohaga päästjad
- 2. perearsti kabineti seadmed esmasteks uuringuteks
- 3. esmased vahendid tulekahju leviku piiramiseks.
- 4. elanike koolitus pääste alal

Kräsuli

Viimsi vald ,Harjumaa

Suurus:17 ha

Kõinastu

Muhu vald, Saaremaa

suurus: 262 ha

Rõõmud

Keskkonnakaitse olukord üldiselt hea

Elektriühendus puudub

Sadam puudumise kompenseerib madal veetase teatud ajal ja üle leetseljakute sõitmine Muhusse

Vald soetas ATV lumesaha võimekusega

▪

- **Ohutus** aastaid tõsine probleem

- **Haridus** kavas saare elu-olu kajastava tutvustava ekspositsiooni loomine koos vana pukktuuliku renoveerimisega.

- **Ettevõtlus** puudub, kuid tegeletakse kalapüügi ja jahindusega

1. Metsastumine ja võsastumine,

2. Jalgsi läbi mere tulevad turistid uputavad vahel, hea oleks KOV.-il kehtestada saare külastuskord

3. Vaja taastuenergia süsteeme

4. taotlus tuletõrje varustuse kuuri ja varustuse soetamiseks

MANIJA

Pärnu linn, Pärnumaa
suurus: 1,87 km²

- Olemas on saarevaht

NAISSAAR

Viimsi vald, Harjumaa

suurus: 18,6 km²

Soovid ja vajadused

Arengukava vajadus:

1. Elektrivarustus
2. Vesi ja kanalisatsioon
3. Jäätmekäitlus
4. Keskkond (olemasoleva looduspargi eeskirja revideerimine)

- 1. Väikesaarte programmis määrata toetuskõlblikuks ka vastavate tehniliste lahenduste väljatöötamine ja projekteerimine.
 2. Toetuste määramisel saab otsustavaks kogukonna ja kohaliku omavalitsuse poolt esitatud põhjalik taotlus.
 3. Töötada välja toetuse määramise uus kord, kaasata väikesaarte esindajad

OSMUSSAAR

Lääne –Nigula vald

suurus: 4,86 km²

Probleem

Põllumajandus: pole praktiliselt võimalik loomi elusalt saarelt ära viia

10 km mandrilt. Püsiühendus puudub

randuda saab vaid madala süvisega alus.

Soovid ja vajadused

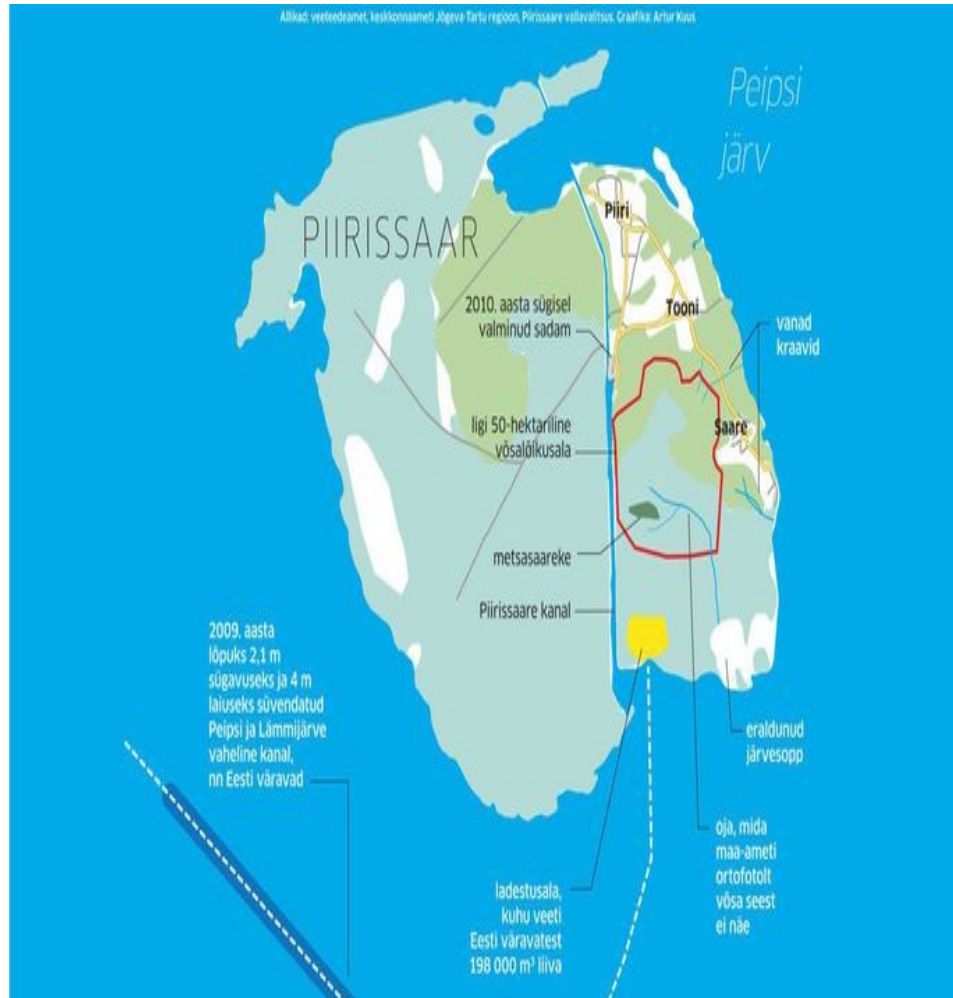
Võrdsustada väikesaartel kariloomad ulukitega tapmise seisukohalt

Vaja pargast, kuid omafinantseering suur

Raskusi erinevate masinate transpordiks saarele

PIIRISSAAR,

Tartu vald, Tartumaa, suurus: 7,5 km²

Piirissaar sai saarevahi 01.04.19

Pakri saared

Paldiski linn, Harjumaa, suurus 12,9 km

Olemas tegevuskava 2019-2020

Koostöö erinevate organisatsioonide vahel omakultuuri jäädvustamiseks

N :brosüür Suur- Pakri Suurküla kohta, Peeter I kaevu korrastamine jne

Elektriühendus puudub

- 1. Üldkogu soovib, et energiatootmine toimuks päikesepaneelide ja tuuleenergia toel kohaliku kogukonna vajadusi arvestades

Haridus

2. Vaja koolihoonet koos õpetaja korteriga

Programmi toel moodulmaja ehitamine?

Ettevõtlus,

3. Põllumajandus, oma turismitoote väljatöötamine

Koostöö Eestirootslaste
Kultuuriomavalitsusega ja
Creativity Lab-iga

Pääste -valmimas päästepaat,
siis ühineme vabatahtliku
merepäästega

Transport järelhaagistega

Joogivesi

▪
rootsi keele õpe, rannarootsi asualade
kultuuriruumi uuringud

Koostöö Lohusalu päästega.

Kas on ikka seaduslik?

Olemasolevad kaevud ei kata
vajadust

▪
Internetiühendus kehva

Jäätmeajndus korraldatud nii, et konteiner mandril **Kurkse** sadamas

PRANGLI

Viimsi vald, Harjumaa
suurus: 6,44km²

Rõõmud

- põhikool ja laste huvitegevused
- pood, postkontor, raamatukogu, rahvamaja
- päästeteenistus

Soovid ja vajadused

1. Jubedad teeolud
2. Suvel vesi trassist tihti otsas
3. Laev kehva
4. Kelnase sadam vallal üle jõu, sadamahoone, Vana, tarisuid pole jne
5. Interneti ühendus kehva, raskusi koolilastel koduõppega ja skype vahendusel tunnis osalemisel
6. Lastehoidu vaja, kuid pearahaga ei tule välja
7. Põllumajandus 0, loomi pole, turustada raske, ja kõik kasvab võssa

PRANGLI

Viimsi vald, Harjumaa
suurus: 6,44km²

Rõõmud

- põhikool ja laste huvitegevused
- pood, postkontor, raamatukogu, rahvamaja
- päästeteenistus

Soovid ja vajadused

- 1. Jubedad teeolud
- 2. Suvel vesi trassist tihti otsas
- 3. Laev kehva
- 4. Kelnase sadam vallal üle jõu, sadamahoone, Vana, tarisuid pole jne
- 5. Interneti ühendus kehva, raskusi koolilastel koduõppega ja skayp vahendusel tunnis osalemisel
- 6. Lastehoidu vaja, kuid pearahaga ei tule välja
- 7. Põllumajandus 0, loomi pole, turustada raske, ja kõik kasvab võssa

RUHNU

Ruhnu vald, Saaremaa

Suurus: 11,9 km²

Oma vald ja enamik valdkondi OK, kool, huvitegevused, püsiühendus, elekter, sadam

Lennutransport Lennuk väike ja kapriisne

Ettevõtluse toimib 2 poodi, kalandus, turism

Põllumajandus. Turustada pole võimalik, maade kasutus ebakindel

VILSANDI

Saaremaa vald, Saare maakond
suurus: 8,75 km²

- Saarevaht olemas

VORMSI

Vormsi vald, Läänemaa

Suurus: 93 km²

- **Soovid ja vajadused**

1. Lautrikohad taastada

2. Teed rikunud metsaveo autode poolt, vajalik teehoolduse tagamine ka talveperioodil

3. Interneti levi kehva

4. Mobiiliühendus halb

5. Vee kvaliteet ebaühtlane

6. Probleemid v.a. Hullo

reovee puhastamise ja äraveoga

▪

7.Tuletõrje veevõtukohtade rajamine, kanalisatsiooni rajamine

8.Õpetajatele jt. elamispinnad

9.õpilastele koduloo õpi-keskkond

10.Pärankultuuri objektide (maastike) väärtustamine, tähistamine, hooldamine

11.Suures osas Sotsiaalhoolekanne puudub.Vajalik eakate kodu rajamine. Sotsiaalpindade ja üüripindade ehitamine

12.Saarel peaks olema kohalikel elanikel riigi vara võõrandamiseks eelisõigus

13.Vajalik Vormsi püsielanikele kalapüügiõiguse taastamine

14.Ettevõtluse toetamiseks väikesaartel vaja eraldi ettevõtlust toetav programm (ei suuda konkureerida mandriga)

KASSARI

Hiiumaa vald, Hiiumaa

Suurus 19,3 km², suuruselt 5-s saar Eestimaal

Kogu saar
maastikukaitseala, kogu
rannajoon sihtkaitsevööndis.

Elanike arv kasvab suvel 5x.

Oma pood, toitlustus, tegev
seltsimaja. Merepääste vajalik.
Hõljuk, ranniku vesi suvel väga
madal, ei saa paadiga ligi.

Ei ole 2019.a.püsiasustusega
väikesaarte nimistus, kuigi
tahaks olla

PÕLLUMAJANDUS VÄIKESAARTEL

Küsitluses osalesid ABRUKA, PAKRI, OSMUSSAAR, MANIJA ja RUHNU

HOOLDATAV MAA 3020 ha

KOKKU Tapavajadus

Lambaid 528 60

Kitsi 15

Veiseid 747 120

Elusloomi transportida saartelt mandrile tapamajja praktiliselt võimatu või liiga kallis. Keskkonakaitse seisukohalt loomade karjatamine aga väga oluline.

LOHUTUSEKS: Rohkem kui pool Eestimaast on asustamata

<https://blog.stat.ee/2019/04/16/ule-poole-eestimaast-on-asutamata/>

Asustamata maa osatähtsus omavalitsusüksuse pindalast, 1. jaanuar 2018

